

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **A. B. A.**, zastoupena JUDr. Marošem Matiaško, LL.M., advokátem se sídlem Rumunská 28, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 3. 2015, č. j. 29 Az 17/2014 - 46,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně – advokátovi JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M. – **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 3.400 Kč, která mu bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 30. 3. 2015, č. j. 29 Az 17/2014 - 46, ve výroku I. zamítl žalobu podanou žalobkyní A. B. A. (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 25. 3. 2014, č. j. OAM-319/ZA-ZA06-P07-2011, o neudělení mezinárodní ochrany stěžovatelce, a ve výroku II. rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo.

Nejvyšší správní soud po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve

věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovatelce byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jediné vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence

některého z důvodů nepřipustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřipustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní připustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Nejvyšší správní soud v projednávané věci konstatuje, že stěžovatelka opírá podle kasační stížnosti své námitky o důvody uvedené v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatelka především namítá, že se krajský soud nezabýval některými jejími námitkami a jeho rozsudek trpí nepřezkoumatelností. Názor krajského soudu ohledně přesídlení v rámci země je nesprávný a krajský soud se měl námitkou pronásledování z náboženských důvodů zabývat důkladněji. Tuto skutečnost při podání žádosti explicitně neuvedla zejména z důvodu jazykové bariéry a neznalosti právních předpisů a procesního postupu azylového řízení. Z judikatury (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz) vyplývá, že soud je povinen přihlédnout i ke skutečnostem, které nastaly či vyšly najevo až po právní moci rozhodnutí správního orgánu, pokud by mohly být relevantní pro udělení doplňkové ochrany. K tvrzeným rozporům ve výpovědích měl správní orgán uskutečnit nový pohovor. V případě pohovorů vedených v angličtině totiž mohlo snadno dojít k nedorozumění a chybným překladům. Správní orgán se tak dopustil vady řízení. Na podporu svých tvrzení stěžovatelka odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 16/2010 - 229, a ze dne 17. 10. 2012, č. j. 1 Azs 15/2012 - 49. Krajský soud se nezabýval jejím tvrzením, že v oblasti, ze které pochází, dochází velmi často k únosům, které jsou směřovány proti osobám křesťanského vyznání. Soud schvaluje tzv. vnitřní uprchlictví, což je institut, který problém pronásledovaných osob nejenže neřeší, nýbrž jen prohlubuje jejich obtíže. Bezpečnostní situace v Nigérii je dlouhodobě neutěšená. Téměř na denním pořádku jsou nábožensky motivované vraždy, mučení či bombové útoky, jež má na svědomí především radikální islamistická teroristická sekta Boko Haram, která usiluje o vytvoření muslimského státu, založeného na striktním výkladu práva šaría. Vnitřní přesídlení není možné, neboť nábožensky motivované násilí se rozšířilo ze severních oblastí i do zbytku země. Strach z únosů odrazuje cizince i občany Nigérie od cestování do jihozápadní a jihovýchodní části Nigérie. To potvrzuje i varování Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Další problémy se týkají porušování základních práv a svobod bezpečnostními silami, které se uchylují k nadměrnému užití síly intenzity až krutého, nelidského a ponižujícího zacházení, přičemž tyto excesy nejsou náležitě prošetřovány ani trestány. Dochází k zasahování moci výkonné do moci soudní, omezování svobody projevu, tisku, shromažďování, pohybu a náboženského vyznání. Standard ochrany lidských práv je v Nigérii velice nízký. Správní orgán ani soud nevezaly tyto skutečnosti dostatečně na zřetel. Pokud nedojde k udělení azylu, splňuje stěžovatelka

podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Hrozí ji vážné ohrožení života z důvodu svévolného násilí v situacích vnitřního či mezinárodního ozbrojeného konfliktu. Správní orgán i soud jsou povinny vždy přihlídnout k aktuální situaci v zemi původu, což neučinily. Na podporu tohoto názoru stěžovatelka odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013 - 37, a dále rozhodnutí švédského Odvolacího soudu pro migraci ze dne 6. 10. 2009, sp. zn. UM8628-08. Rozhodnutím o neudělení mezinárodní ochrany dále dochází k porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikována pod č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“), neboť je stěžovatelce odepíráno právo na rodinný život na území České republiky, kde má jediné rodinné vazby. Její manžel a jeho příbuzní představují jedinou opravdovou rodinu. Její manželství nebylo uzavřeno pouze formálně, se svým manželem po příjezdu do České republiky žila. To, že s ním nežila v době konání dalšího pohovoru, není dostatečný důvod pro závěr o účelovosti manželství. Má zájem na tom, aby trvalo a plnilo svůj účel. Z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Co se týče tvrzené nepřezkoumatelnosti, respektive tvrzení o tom, že se krajský soud nezabýval všemi námitkami, ta je namítána pouze v obecné rovině. Nejvyšší správní soud proto může taktéž pouze v obecné rovině konstatovat, že žádné takové pochybení krajského soudu neshledal. Krajský soud se všemi námitkami zabýval a své závěry řádně zdůvodnil. Konkrétněji stěžovatelka uvádí pouze to, že krajský soud nereagoval na její tvrzení o únosech v Nigérii. Z rozsudku je nicméně zřejmé, že se krajský soud zabýval také kriminalitou v zemi původu, která byla popsána v podkladech, z nichž čerpal také žalovaný. Krajský soud nebyl povinen výslovně reagovat na tvrzení o únosech za situace, kdy z jeho závěrů bylo patrné, že tuto kriminalitu (jako celek) nelze hodnotit jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany či doplňkové ochrany. Z hlediska splnění náležitostí rozhodnutí není povinností soudu se v odůvodnění speciálně vyjadřovat ke všem jednotlivým dílčím skutečnostem, pokud stanovisko k nim jednoznačně a logicky vyplývá ze soudem učiněných závěrů (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. II. ÚS 67/04, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008 - 130, či rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 4. 1994 ve věci *Van de Hurk v. The Netherlands*, stížnost č. 16034/90, dostupný na <http://hudoc.echr.coe.int/>).

Stěžovatelce nelze přisvědčit ani v tom, že by žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav. Ačkoliv stěžovatelka ke svému možnému pronásledování z náboženských důvodů ve správním řízení neuvedla nic, žalovaný se řádně zabýval z úřední povinnosti tím, zda jí v případě návratu do vlasti nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Vycházel přitom z informací organizací Human Rights Watch, Amnesty International, Freedom House, Ministerstva vnitra Velké Británie a Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Tyto podklady rozhodně nelze považovat za nedostatečné. Ačkoliv stěžovatelka tvrdí, že na základě těchto podkladů nezjistil žalovaný aktuální skutkový stav, fakticky aktuální situaci nepopisuje nijak významně odlišně od skutkového stavu zjištěného žalovaným. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem stěžovatelky, že musí být přihlíženo k aktuálnímu vývoji (viz například stěžovatelkou zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013 - 37). Ani stěžovatelka

ovšem netvrdí skutečnosti, které by zpochybňovaly aktuálnost zjištění ze strany žalovaného.

Žalovaný ve svém rozhodnutí konstatoval, že na území Nigérie dochází k řadě kriminálních činů. Tvrzení stěžovatelky o četných únosech proto nijak nezpochybňuje zjištěný skutkový stav. V jeho hodnocení se přitom Nejvyšší správní soud ztotožňuje se žalovaným i krajským soudem. Zjištěné skutečnosti nevedou k závěru, že by se Nigérie nacházela ve válečném stavu nebo že by na celém jejím území probíhal vnitřní ozbrojený konflikt. Z podkladů naopak vyplývá snaha nigerijské armády bojovat proti sektě Boko Haram usilující o islamizaci země a její činnost potlačovat. Azylové řízení a udělení mezinárodní ochrany není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím (viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>); důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany jsou zákonem vymezeny poměrně úzce. Ani vyšší kriminalita ani nižší úroveň ochrany lidských práv v Nigérii (oproti České republice) proto nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany či doplňkové ochrany.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se žalovaným a krajským soudem také v tom, že stěžovatelce nic nebrání v návratu do vlasti, konkrétně do oblastí, v nichž neprobíhají četné lokální a regionální konflikty vyvolávané skupinou Boko Haram. Jakkoliv je pochopitelné, že vnitřní přesídlení nemusí být pro stěžovatelku zcela komfortní řešení, jedná-li se o reálnou variantu, není dán důvod pro udělení mezinárodní ochrany ani doplňkové ochrany (podrobněji viz například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2011, č. j. 6 Azs 22/2011 - 108, nebo ze dne 24. 1. 2007, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, č. 1551/2008 Sb.NSS). Z podkladů opatřených žalovaným je přitom patrné, že zjištěné lokální problémy jsou vnitřním přesídlením řešitelné. Koncept vnitřní ochrany je jen vyjádřením zásady subsidiarity mezinárodní ochrany. Posuzování možnosti vnitřní ochrany lze přitom plně vztáhnout nejenom k azylu, ale též k doplňkové ochraně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 3. 2012, č. j. 2 Azs 29/2011 - 70). Není ani důvod se domnívat, že by se stěžovatelka v případě návratu do vlasti dostala do odlišného (horšího) postavení, než ostatní obyvatelstvo.

Nutno podotknout, že stěžovatelka veškeré uvedené námitky, jimiž se snaží rozšířit zjištěný skutkový stav o další skutečnosti, uplatnila až v žalobě (nikoliv v rámci správního řízení). Stěžovatelka ve správním řízení své důvody k vycestování ani obavy z návratu nespojovala s bezpečnostní situací v Nigérii, nýbrž výlučně s údajnými problémy s bývalým druhem. Tyto tvrzené problémy však žalovaný i krajský soud vyhodnotili jako účelové a nevěrohodné, přičemž stěžovatelka proti těmto závěrům ani nebrojí. Nejvyšší správní soud sice ve svém rozsudku ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 - 131, možnost uplatnění skutkových novot až v řízení o žalobě připustil, nicméně pouze ve výjimečných situacích, kdy by mohlo dojít k porušení zásady „*non-refoulement*“. Takové prolomení ust. § 75 s. ř. s. ovšem není možné, může-li žalobce uplatnit nové důvody v rámci nové žádosti o mezinárodní ochranu. Stěžovatelka jednak žádnou takovou překážku nezmínila, jednak jí uváděné novoty ani nesvědčí o změně skutkového stavu takového charakteru, že by mohlo nepřihlídnutí k tvrzeným novým skutečnostem vést k porušení zásady „*non-refoulement*“ v případě jejího návratu do Nigérie.

Co se týče tvrzeného porušení čl. 8 Úmluvy, pojem „rodinný život“ dle tohoto článku je vždy vykládán s důrazem na fungující (reálný) rodinný život (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2014, č. j. 2 As 52/2013 - 69). V případě fingovaného manželství zpravidla nelze vůbec materiálně o rodinném životu hovořit. Proto zásadně není neudělení mezinárodní ochrany nepřiměřeným zásahem do takového „rodinného života“. Podrobně odůvodněné a vnitřně nerozporné úvahy žalovaného o tom, že u stěžovatelky šlo o účelové manželství, přitom stěžovatelka „vyvrací“ pouhým konstatováním opaku, aniž by pro svá tvrzení měla oporu ve zjištěném skutkovém stavu. Dílčí skutkové závěry (například o rozporech týkajících se samotné svatby či o tom, že spolu manželé nežijí) stěžovatelka nijak konkrétně nevyvrací.

Nelze přisvědčit ani námitkám, že v dané věci měl být proveden nový pohovor, neboť rozpory ve výpovědích stěžovatelky pramenily z použití anglického jazyka při výpovědi a z neznalosti právní úpravy a procesních postupů. V dané věci se totiž jednalo o rozpory takového charakteru, že bylo zcela vyloučeno, že by mohly být odstraněny novým pohovorem. Stěžovatelka například v žádosti o mezinárodní ochranu nejprve tvrdila, že má v Nigérii dvě děti [syn N. a dcera C.]. Poté při své výpovědi uvedla, že má v Nigérii tři děti [dcera L., dcera E. a syn N.]. Tvrzení stěžovatelky tak nebylo možné hodnotit jinak než jako zcela nevěrohodná. Nemohlo se jednat o omyl spočívající v použití nesprávných anglických výrazů či vyvolaný neznalostí právní úpravy. Navíc anglický jazyk si pro pohovor zvolila stěžovatelka dobrovolně a v průběhu správního řízení nevyvstala žádná pochybnost o tom, že anglicky rozumí.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky stěžovatelky a krajský soud při svém rozhodování postupoval ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud přitom neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatelky nepřijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první s. ř. s. za použití ust. § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 6. 5. 2014 ustanoven zástupcem advokát JUDr. Maroš Matiaško, LL.M. Podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ust. § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ust. § 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky, náleží ustanovenému advokátu odměna za jeden úkon právní služby (sepsání kasační stížnosti) v částce 3.100 Kč, a podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky i náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby, celkem tedy částka 3.400 Kč. Celková částka bude zástupci stěžovatelky vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. května 2015

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu